

तन्मित्रस्य वरुणस्याभिचक्षे सूर्यो वृषं कृणुते द्यौरुपस्थे ।

अनन्तमन्यदुशदस्य पाज्ञः कृत्तमन्यद्वरितः सम्भरन्ति ॥ ३८ ॥

सूर्यो द्योः द्युलोकस्योपस्थे उत्सङ्गे मित्रस्य वरुणस्य च तद्रूपं कृणुते कुरुते येन वृषेण जनानभिचक्षे अभिचक्षे पश्यति मित्रवृषेण सुकृतिनोऽनुगृह्णाति वरुणवृषेण दुष्कृतिनो निगृह्णातीत्यर्थः । अस्य सूर्यस्य अन्यत् एकं पाज्ञो वृषमनन्तम् कालतो देशतश्चापरिहेद्यम् रुशत् शुक्लं दीप्यमानं विज्ञानधनानन्दं ब्रह्मैव । अन्यत् कृत्तं द्वैतलक्षणं वृषं द्धरितः दिशः इन्द्रियवृत्तयो वा सम्भरन्ति धारयन्ति । इन्द्रियग्राह्यं द्वैतवृषमेकम् एकं शुद्धं चैतन्यमद्वैतमिति द्वे वृषे सूर्यस्य सगुणानिर्गुणं ब्रह्म सूर्य एवेत्यर्थः ॥ पाज्ञ इति बलनाम [निघ० २. २.] इह वृषमुच्यते । रोचतऽइति रुशत् औणादिकेऽति प्रत्यये चकारस्य शकारो गुणाभावश्च निपात्यते यद्वा रुश हिंसायाम् रुच्यर्थे वर्तमानादस्मच्छाटः शतरि रुशदिति वृषम् ॥ ३८ ॥

वणमहोऽ॥ असि सूर्य वडादित्य महोऽ॥ असि ।

महस्ते सतो महिमा पनस्यतेऽद्वा देव महोऽ॥ असि ॥ ३९ ॥

जमदग्निदृष्टे द्वे बृहतीसतोबृहत्यौ । आद्या माहेन्द्रपुरोरुक् । वडित्यव्ययं (20.) सत्यार्थम् । हे सूर्य सुवति प्रेरयति कार्येषु जगदिति सूर्यः राजसूयसूर्येत्यादिना [पा० ३. १. ११४.] क्यबन्तो निपातः । वट् सत्यं त्वं महान् असि श्रेष्ठोऽसि । आदत्तेऽशूनित्यादित्यः हे आदित्य वट् त्वं महानसि । किं च महः महतः सतः नित्यस्य ते तव महिमा पनस्यते लोकैः स्तूयते । हे देव दीप्यमान अद्वा सत्यं त्वं महानसि अभ्यासि भूयांसमर्थं मन्यन्तऽइति [निरु० १०. ४२.] पुनरुक्तिरादरार्था ॥ ३९ ॥

वट्सूर्य श्रवसा महोऽ॥ असि सत्रा देव महोऽ॥ असि ।

मङ्गा देवानामसूर्यः पुरोहितो विभु ज्योतिरदाभ्यम् ॥ ४० ॥

आदित्यग्रहप्रथमग्रहणम् । हे सूर्य वट् सत्यं श्रवसा धनेन यशसा वा त्वं महानसि । हे देव सत्यं त्वं महानसि देवानां मध्ये श्रेष्ठोऽसि केन मङ्गा मह-